

แนวทางการเขียนรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมผลงานวิชาการ ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรม

ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรม ได้ให้บริการแนะนำและตรวจสอบการเขียนรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมผลงานวิชาการให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาที่สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ทั้งนี้ ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรมเห็นว่า หากมีการจัดทำแนวทางการเขียนรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมจะทำให้ผู้จัดทำผลงานวิชาการมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนรายการอ้างอิงและบรรณานุกรมผลงานทางวิชาการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

ในเอกสารฉบับนี้ แบ่งหัวข้อการนำเสนอ ดังนี้ คือ ก. การอ้างอิง และ ข. บรรณานุกรม ทั้งสองหัวข้อ จำแนกออกเป็น การเขียน ดังนี้

ประเภท	หน้า	
	ก.การอ้างอิง	ข.บรรณานุกรม
1. หนังสือ	4	18
2. หนังสือรวมบทความ	6	21
3. สารานุกรม	7	22
4. หนังสือแปล	7	23
5. วารสาร	8	23
6. หนังสือพิมพ์	8	24
7. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์	9	25
8. รายงานวิจัย	10	26
9. การเขียนอ้างอิงกฎหมาย	10	26
10. สิ่งพิมพ์รัฐบาลและเอกสารอื่น ๆ ของทางราชการ	11	27
11. การบันทึกจากปาฐกถา การบรรยาย และเอกสารประกอบบรรยาย	12	27
12. การสัมภาษณ์	12	28
13. เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่	13	28
14. การอ้างอิงเอกสารที่ปรากฏในเอกสารอื่น	13	29

15. ข้อมูลออนไลน์หรือสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต	14	29
16. โสตทัศนวัสดุ	15	30
17. รายงานการอบรม/การฝึกอบรมของศาลยุติธรรม	15	30
18. การเขียนเชิงอรรถเมื่ออ้างอิงเอกสารซ้ำ	16	-

รวมถึงได้จัดทำรูปแบบการจัดพิมพ์ด้วย

จัดทำโดย

1. นางสาวสทภรณ์	อึ้งเจริญวงศ์	บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวมัจฉรินทร์	อุปพงศ์	บรรณารักษ์ชำนาญการ
3. นางสาวรัชชยากร	วานิชพงษ์	บรรณารักษ์ชำนาญการ
4. นางเพ็ญพิชชา	พันธ์สีแก้ว	บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

สอบถาม หรือให้ข้อคิดเห็น โปรดติดต่อ

ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรมเฉลิมพระเกียรติ อาคารศาลอาญา ชั้น 6 โทร. 0 2541 2264
ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรม อาคารศาลแขวงพระนครเหนือ ชั้น 6 โทร. 0 2512 8440

ก. การอ้างอิง

การอ้างอิง คือ การระบุแหล่งที่มาของข้อความที่คัดลอกมาโดยตรงหรือประมวลความคิดมา (Paraphrase) สำหรับรายการอ้างอิงคือ รายละเอียดของเอกสารและข้อมูลทุกรายการ ที่ใช้ประกอบการทำผลงานวิชาการโดยจะอยู่ส่วนท้ายผลงาน ซึ่งรายการอ้างอิงนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการตรวจสอบ ความถูกต้อง ทำให้ผลงานวิชาการมีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นการให้เกียรติเจ้าของผลงานที่นำมาอ้างอิง และเป็นการแสดงจรรยาบรรณที่จะไม่ละเมิดหรือแอบอ้างผลงานผู้อื่น เพราะการคัดลอกหรือลอกเลียนข้อความหรือแนวความคิดของผู้อื่นมาใช้โดยไม่มีการอ้างอิง (Plagiarism) นอกจากจะผิดจรรยาบรรณในการวิจัยแล้วยังจะมีความผิดทางกฎหมายฐานละเมิดอีกด้วย¹

สิ่งที่ควรตระหนักอย่างยิ่งในการเขียนผลงานวิชาการ คือเรื่อง จริยธรรม หรือจรรยาบรรณในการวิจัย ผู้จัดทำต้องรับผิดชอบในการหารายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับเอกสารและแหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง การคัดลอกสาระสำคัญของผลงานวิจัยหรือข้อเขียนของผู้อื่นมาใส่ไว้ในผลงานของตนเอง จะต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลทุกรายการ

ระบบการอ้างอิงในการเขียนผลงานวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ มีหลายระบบตามมาตรฐานของแต่ละสาขาวิชา เช่น การอ้างอิงแบบ APA (The American Psychological Association) และ Harvard เป็นมาตรฐานการอ้างอิงที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทางสังคมศาสตร์, การอ้างอิงแบบ MLA (The Modern Language Association, U. of Chicago) และ Turabian เป็นมาตรฐานการอ้างอิงที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทางมนุษยศาสตร์ ส่วนทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพนั้น มีรูปแบบการอ้างอิงที่เป็นมาตรฐานของแต่ละสาขาวิชาอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น IEEE, Nature, Science, PubMed, Vancouver ฯลฯ² โดยแต่ละรูปแบบจะเหมาะกับงานในแต่ละสาขาวิชา ดังนั้นเพื่อให้การอ้างอิงในผลงานวิชาการของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงระบบการอ้างอิงในเนื้อหาที่นิยมใช้กันสาขานิติศาสตร์เท่านั้น นั่นคือ ระบบการอ้างอิงแบบเชิงอรรถ (The Footnote System)

¹ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2556). *คู่มือพิมพ์วิทยานิพนธ์*. หน้า 18.

² จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2548). *คู่มือพิมพ์วิทยานิพนธ์*. หน้า 9.

การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ (The Footnote System)

การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ เป็นการระบุเอกสารและแหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาแต่ละหน้า โดยเขียนตัวเลขกำกับในเนื้อความ ณ ตำแหน่งที่ต้องการอ้างอิง ให้ตัวเลขยกลอยขึ้นเหนือแนวบรรทัดเล็กน้อย (Superscript) เริ่มด้วยหมายเลข 1 ไม่ต้องใส่เครื่องหมายวงเล็บ ( ) เรียงลำดับต่อเนื่องไปจนจบเล่ม แล้วจึงเขียนรายการเชิงอรรถอ้างอิงท้ายหน้านั้นๆ โดยเขียนหมายเลขกำกับยกลอยขึ้นเหนือแนวบรรทัดเล็กน้อยหน้าข้อความ ให้ตรงกับหมายเลขที่อ้างในเนื้อความ การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ ต้องระบุลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเอกสารหรือข้อมูลที่อ้างอิงอย่างละเอียด³ เช่น ชื่อและชื่อสกุลผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ เลขหน้า เป็นต้น

1. หนังสือ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ. // เลขหน้าที่อ้างอิง.
ผู้แต่ง 1 คน	¹ กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2546). <i>กฎหมายปกครอง</i> . หน้า 7. ² เข็มชัย ชูติวงศ์. (2535). <i>กฎหมายลักษณะพยาน</i> . หน้า 54-60. ³ Doerner, William G. (1992). <i>Introduction to Law Enforcement</i> . p. 15.
ผู้แต่ง 2 คน	¹ โกคิน พลกุล และชาญชัย แสวงศักดิ์. (2544). <i>หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น</i> . หน้า 61. ² Findley, Roger W. and Farber, Daniel A. (1981). <i>Environmental Law Cases and Material</i> . p. 25.
ผู้แต่ง 3 คน	¹ ชาญชัย แสวงศักดิ์, บรรเจิด สิงคะเนติ และสมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ. (2543). <i>การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ กับข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครอง</i> . หน้า 21. ² Budd, Richard W., Thop, Robert K. and Donohew,

³ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2548). *คู่มือพิมพ์วิทยานิพนธ์*. หน้า 17-18.

	Lewis. (1965). <i>Content Analysis of Communication</i> . p. 99.
--	--

ผู้แต่งมากกว่า 3 คน	¹ ธีรพงษ์ โปษกะบุตร และคนอื่น ๆ. (2538). <i>กฎหมายธุรกิจ</i> . หน้า 20. ² Spanogle, John A. and others. (1991). <i>Consumer Law: Case and Materials</i> . p. 51.
ผู้แต่งที่เป็นองค์กรสถาบัน	¹ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2540). <i>ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกลไกการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม</i> . หน้า 14. ² Censorship Review Committee. (1992). <i>Executive Summary of the Report of Censorship in Singapore</i> . pp. 11-12.
หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2539). หน้า 15-16. ² <i>Symposium on Adult Education and Public Libraries in the 1980</i> . (1980). p. 27.
หนังสือที่มีชื่อชุดและลำดับที่ในชุด	¹ เสวก ใจสะอาด. (2527). <i>ภูมิศาสตร์การเมือง</i> , เอกสารนิเทศการศึกษา, ฉบับที่ 266. หน้า 20-21. ² Clapp, Verner. (1964). <i>The Future of the Research Library</i> , Phinesa W. Windsor Series in Librarianship, no. 8. p. 22.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
 เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

หากผู้แต่งเป็นคนไทยให้ใช้ชื่อและชื่อสกุล หากเป็นชาวต่างชาติให้ใช้ชื่อสกุลก่อน แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้น 1 วรรค ใส่ชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) ตามลำดับ

ผู้แต่งที่มีราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ สมณศักดิ์ ให้ใส่ไว้หน้าชื่อ

ผู้แต่ง 2 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคน และเติมคำว่า **และ** หรือ **and** หน้าชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย

ผู้แต่ง 3 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคน และหลังชื่อผู้แต่งคนแรกให้ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) หลังชื่อผู้แต่งคนที่สองให้เติมคำว่า **และ** หรือ **and** แล้วตามด้วยชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย

ผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ระบุชื่อผู้แต่งคนแรก ตามด้วยคำว่า **และคนอื่น ๆ** สำหรับเอกสารภาษาไทย และใช้คำว่า **and others** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ

ผู้แต่งที่เป็นองค์กร สถาบัน ให้ใช้ชื่อสถาบัน/นิติบุคคลนั้น เป็นรายการผู้แต่ง
หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทนรายการผู้แต่ง พร้อมทำตัวเอนที่ชื่อเรื่องด้วย
แล้วอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ปกติ

2. หนังสือรวมบทความ

หนังสือรวมบทความ คือ หนังสือที่มีผู้แต่งหลายคนและมีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมหรือเป็นบรรณาธิการในส่วนของชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวมที่เป็นหน่วยงานและทำหน้าที่เป็นสำนักพิมพ์ด้วย ให้ตัดส่วนของบรรณาธิการออก การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ),//ชื่อหนังสือ./เลขหน้าที่อ้างอิง.
หนังสือมีบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม	<p>¹เพ็ญศรี วายอนนท์. (2526). ผลประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการมหาวิทยาลัย. ใน อุทัย เลาหวิเชียร และวรงค์ จันทรร (บรรณาธิการ). <i>การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย</i>. หน้า 240-241.</p> <p>²Hay, Samuel P. (1975). Political Parties and the Community Society Continuum. In Williams N. Chambers and Walter D. Burnham (ed.). <i>The American Party System: Stages of Political</i>. p. 91</p>
หน่วยงานเป็นบรรณาธิการและสำนักพิมพ์ด้วย	<p>¹ธรรมศักดิ์ วิชชารยะ. (2540). การบริหารงานยุติธรรม. ใน <i>เอกสารประกอบการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน</i>. หน้า 107-130.</p> <p>²De Speville, B. E. D. (1999). The Experience of Hong Kong, China, in Combating Corruption. In <i>Curbing Corruption: Toward a Model for Building National Integrity</i>. pp. 47-58.</p>
เอกสารการประชุม/สัมมนา	<p>¹สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547, 8-10 ตุลาคม). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับองค์กรอิสระในการสร้างธรรมาภิบาล. ใน <i>เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการองค์กรอิสระ ประจำปี 2547</i>. กรุงเทพฯ.</p> <p>²Herath, P. B. (1994, April 12). The Prospects and Limits to Statutory Conciliation and Mediation. In <i>Paper presented at the Seminar on Mediation of Crime</i></p>

	<i>Organized by the Asia Crime Prevention Foundation. Sri Lanka.</i>
--	--

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

3. สารานุกรม

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ./ชื่อสารานุกรม./ปีที่หรือเล่มที่./เลขหน้า.
บทความในสารานุกรม	¹ เจริญ อินทรเกษตร. (2522-2523). ฐานันดร. สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 11, หน้า 4.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

4. หนังสือแปล

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่องภาษาไทย. //แปลจาก/ชื่อเรื่องต้นฉบับ(ถ้ามี). //แปลโดย(Translated by)/ชื่อผู้แปล. //เลขหน้าที่อ้างอิง.
หนังสือแปลที่ปรากฏชื่อผู้แต่งในภาษาเดิม	¹ สไตน์เบอร์ก, สตีเฟน. (2539). <i>ข้อพิพาทเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุนความเสมอภาค</i> . แปลโดย ศรีประภา เพชรเมธีศรี. หน้า 27. ² Calvino, Italo. (1986). <i>The Uses of Literature</i> . Translated by Patrick Creagh. pp. 1-5.
หนังสือแปลที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งในภาษาเดิม (ใช้ชื่อผู้แปลในรายการผู้แต่ง)	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แปล./ผู้แปล. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง. //เลขหน้าที่อ้างอิง. ¹ ประสิทธิ์ เอกบุตร, ผู้แปล. (2540). <i>กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศกับลัทธิมนุษยชน</i> . หน้า 9.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

5. วารสาร

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปี,/วัน/เดือน) //ชื่อบทความ. //ชื่อวารสาร, /ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), /เลขหน้าที่อ้างอิง.
บทความในวารสาร	¹ กุลพล พลวัน. (2546, มกราคม-เมษายน). การพิจารณาคดีระบบกล่าวหาและระบบไต่สวนตามกฎหมายไทยที่มีผลกระทบต่อการค้าคุ้มครองสิทธิมนุษยชน. <i>วารสารศาลรัฐธรรมนูญ</i> , 5(13), หน้า 48-50. ² Sebert, John A. (1975, February). Enforcement of State Deceptive Trade Practice Statutes. <i>Tennessee Law Review</i> , 42(2), pp. 743-749.
วารสารที่ให้เลขหน้าต่อเนื่องกันตลอดทั้งปีไม่ต้องระบุฉบับที่ออก	¹ Growin, C. B. (1982, November). A Study of Teachers Morale in Southern Illinois. <i>Dissertation Abstracts International</i> , 43, pp. 1366-1411.
ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	¹ ขวัญของข้าราชการกับความมั่นคงของชาติ. (2523, มกราคม). <i>วารสารพัฒนบริหารศาสตร์</i> , 10(1), หน้า 176. ² Thai-Lao Border Trade to Increase. (1987, March). <i>The Nations</i> , 17, p. 17.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

6. หนังสือพิมพ์

บทความในหนังสือพิมพ์ การอ้างอิงหลักเกณฑ์คล้ายกับบทความในวารสาร แต่ไม่มีการระบุปีที่หรือเล่มที่

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปี,/วัน/เดือน) //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้าที่อ้างอิง.
บทความในหนังสือพิมพ์	¹ นิติภูมิ นวรัตน์. (2550, 23 มกราคม). ระบบการประណอมข้อพิพาทที่ศาลอาญา. <i>ไทยรัฐ</i> , หน้า 4.

	² Prince, Dinah. (1987, June 1). Marriage in the '80s. <i>New York</i> , pp. 30-38.
--	--

ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ	<p>¹อนาคตของประชาธิปไตยและหลักรัฐธรรมนูญในประเทศไทย. (2542, 2 กรกฎาคม). <i>ผู้จัดการรายวัน</i>, หน้า 11.</p> <p>²Police Forced to Guard Flood Wall Amid Threats. (1995, September 27). <i>Bangkok Post</i>, p. 1.</p>
-------------------------	---

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

7. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.// (ระดับของวิทยานิพนธ์, ชื่อมหาวิทยาลัย).// เลขหน้า.
วิทยานิพนธ์	<p>¹ธานี วรรณทร์. (2528). <i>การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ</i>. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต). หน้า 4.</p> <p>²ชาลินี ถนัดงาน. (2541). <i>สัมฤทธิ์ผลในการปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการในกรณีร้ายแรงผิดปกติกกับการนำเอากฎหมายปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับ</i>. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). หน้า 21-23.</p> <p>³Reyes, Miguelito G. (1987). <i>Econometric Modelling of the Behavior of Common Share Price in the Phillipine Stock Market</i>. (M.A. thesis, Asian Institution of Technology). p. 25.</p>
สารนิพนธ์	<p>¹จิราภา เรืองนาม. (2555). <i>สถานะทางกฎหมายของมาตรการเพิกถอนและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่</i>. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์). หน้า 22-26.</p> <p>²Pornchai Aueviriyawong. (2007). <i>The Legal Impacts of Free Trade Agreement Between Thailand and The United States: a Case Study in Legal Service Profession</i>. (Independent research (LL.M.), Assumption</p>

	University). pp. 27-29.
--	-------------------------

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

8. รายงานวิจัย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปีพิมพ์). //ชื่อรายงานการวิจัย. // เลขหน้า.
รายงานวิจัย	¹ กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2538). รายงานการวิจัย เรื่อง ศาสตร์รัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ. หน้า 86-87. ² Bedford, Janet D. (1985). <i>The Utilization of the Microcomputer in the Administration of a Media Center in Higher Education Institution</i> , Illinois State University, NGM 86-08946. p. 95.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

9. การเขียนอ้างอิงกฎหมาย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อกฎหมาย. //(ป./วัน/เดือน). //ราชกิจจานุเบกษา. //เล่ม/ ตอนที่. //หน้าที่ตีพิมพ์.
ราชกิจจานุเบกษา	¹ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4116 สายทุ่งสง-น้ำร้อน พ.ศ. 2540. (2540, 28 ธันวาคม). <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม 114 ตอนที่ 78 ก. หน้า 34. ² พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พุทธศักราช 2533. <i>ราชกิจจานุเบกษา</i> . เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.
คำพิพากษาของ ศาลยุติธรรม	¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4544/2531 (เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์), หน้า 2680. ² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 879/2508 (สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม), หน้า 1318. ³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5/2500 (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 1.

	⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5095/2532 (สำนักงานศาลยุติธรรม), หน้า 1108.
--	---

คำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครอง	¹ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ.4/2558 คดีหมายเลขแดงที่ อ.554/2551. ² คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ร. 44/52.
คำวินิจฉัย/คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ	¹ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 15/2553. ² คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 12/2556.
คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ	¹ Richardson v. Bridges (United States District Court, 2010)
ตัวบทกฎหมาย	¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.2535. ² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2550).

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

คำพิพากษาของศาลต่างๆ ให้อ้างอิงเฉพาะรายการอ้างอิงในเนื้อหาแต่ไม่ต้องเขียนในบรรณานุกรม

10. สิ่งพิมพ์รัฐบาล และเอกสารอื่นๆ ของทางราชการ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อหน่วยงาน. //(ปี,/วัน/เดือน). //ชื่อของเอกสาร. // เลขที่ของเอกสาร(ถ้ามี).
ประกาศ คำสั่ง	¹ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2537, 28 ธันวาคม). ประกาศมหาวิทยาลัยรามคำแหง เรื่อง การสมัครเพื่อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2538.
เอกสารราชการ	¹ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2546, 11 สิงหาคม). หนังสือที่ ตช 0064.6/8052 เรื่อง ทหารือปัญหาข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการสอบสวน. ² กรมสรรพากร. (2528, 22 สิงหาคม). หนังสือที่ กค. 0802/10123 เรื่องงบประมาณการจ่ายเงินแผ่นดิน ร.ศ. 111-112. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หน้า 1, 3.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

11. การบันทึกจากปาฐกถา การบรรยาย และเอกสารประกอบการบรรยาย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อผู้บรรยาย.// (ปี,/วัน/เดือน).// หัวข้อการบรรยาย.// ชื่อการประชุมและสถาบันที่ดำเนินการ (ถ้ามี).//สถานที่.
ปาฐกถา การบรรยาย	¹ สังัด เปล่งวานิช. (2505, 25 กรกฎาคม). <i>เรื่อง การสาธารณสุขที่สมเด็จพระยาตากสินมหาราชานุภาพทรงริเริ่มหรือปรับปรุงให้ก้าวหน้า</i> . บรรยาย ณ พระที่นั่งศิวโมกษพิมาน ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

12. การสัมภาษณ์

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ สัมภาษณ์/ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์, //ตำแหน่ง(ถ้ามี), //วัน/เดือน/ปี ที่ทำการสัมภาษณ์.
ภาษาไทย	¹ สัมภาษณ์ กุลพล พลวัน, 20 กันยายน 2547. ² สัมภาษณ์ หม่อมเจ้าสุภัทรรติศ ดิศกุล, คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2 กันยายน 2525.
ภาษาอังกฤษ	¹ Interview with I. M. Pei, 27 July 1983.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

13. เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่

การอ้างอิงหลักเกณฑ์เดียวกับการอ้างอิงหนังสือ กรณีเป็นเอกสารภาษาไทยให้ใส่คำว่า เอกสารไม่ตีพิมพ์ ถ้าเป็นเอกสารภาษาอังกฤษให้ใส่คำว่า Unpublished Manuscript

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง. //(ปี, /วัน/เดือน). //ชื่อเรื่อง//เอกสารไม่ตีพิมพ์(Unpublished Manuscript), /ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ, /หน้า.
เอกสารภาษาไทย	¹ ไพรินทร์ วิริยะกานต์. การเขียนรายงานการประชุม. เอกสารไม่ตีพิมพ์. ² นิคม จันทรวิฑูร. (2520, 24 กุมภาพันธ์). การกระจายรายได้และแรงงาน. เอกสารในการสัมมนาเรื่องสถานการณ์เศรษฐกิจในรอบปี 2519 และแนวโน้มในอนาคตปี 2520. เอกสารไม่ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 13.
เอกสารภาษาอังกฤษ	¹ Bandbidge, David I. Computer Law. Unpublished Manuscript, p. 13.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

14. การอ้างอิงเอกสารที่ปรากฏในเอกสารอื่น

การอ้างอิงเอกสารที่ปรากฏในเอกสารอื่นที่ผู้เขียนไม่ได้อ่านเอกสารที่ถูกอ้างโดยผู้ประพันธ์เอกสารนั้นๆ โดยตรงให้อ้างเอกสารที่ถูกอ้างถึงก่อน (เอกสารปฐมภูมิ) และเป็นเอกสารที่ผู้เขียนไม่ได้อ่านเอกสารนั้นๆ โดยตรง หลังจากนั้น ในกรณีที่เป็นเอกสารภาษาไทยให้ใช้คำว่า อ้างถึงใน ในกรณีที่เป็นเอกสารภาษาอังกฤษใช้คำว่า quoted in และให้ทำการอ้างอิงเอกสารที่ผู้เขียนได้อ่านเอกสารนั้นๆ โดยตรง(เอกสารทุติยภูมิ) และให้พิมพ์การอ้างอิงตามรูปแบบเอกสารแต่ละประเภท⁴ การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ตัวอย่าง
หนังสือภาษาไทย	¹ กมลรัตน์ นุชิตประสิทธิชัย. (2539). ผลกระทบต่อกฎหมายไทยในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย

⁴ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. คณะนิติศาสตร์. (2557). คู่มือพิมพ์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์. หน้า 35.

	<p>ตัวแลกเปลี่ยนและตัวสัญญาใช้เงินระหว่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). หน้า 22. อ้างถึงใน เสาวนีย์ อัครโรจน์. (2544). การโอนสิทธิตามตัวเงิน: ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และพัฒนากฎหมาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).</p>
หนังสือภาษาอังกฤษ	<p>¹Kerlinger, F. N. (1973). <i>Foundation of Behavioral Research</i>. 2nd ed. pp.43-44. Cited in Jeffrey Katzen. (1981). <i>Understanding the Research Process: An Analysis of Error</i>. In A Library Science Research Reader and Bibliographic Guide. Charles H. Busha, ed.</p>

15. ข้อมูลออนไลน์ หรือสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	<p>¹ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์/ผลิต, /วัน/เดือน).//ชื่อเรื่อง.//[ออนไลน์]. รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี).//เข้าถึงได้จาก:/แหล่งสารนิเทศ.// (วันที่ค้นข้อมูล:/วัน/เดือน/ปี).</p>
ปรากฏชื่อผู้จัดทำ	<p>¹เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2546). <i>หลักความเป็นเอกภาพของรัฐและหลักการกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย</i>. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.pub-law.Net. (วันที่ค้นข้อมูล : 25 มิถุนายน 2546).</p> <p>²Council of Europe. (2005). <i>Norway General Civil Penal Code</i>. [Online]. Available from: http://www.coe.int/Norway_Penal Code.asp. (Access date : 26 June 2005).</p>
ไม่ปรากฏชื่อผู้จัดทำ	<p>¹กระแสดการปฏิรูปการศึกษา. (2545). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.moe.go.th/main2/article/article-somsak/article-somsak11.htm/. (วันที่ค้นข้อมูล : 31 พฤษภาคม 2545).</p>

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

16. โสตทัศนวัสดุ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อผู้จัดทำ,/หน้าที่รับผิดชอบ(ถ้ามี)./(ปีที่จัดทำ)./ ชื่อเรื่อง.//[ลักษณะของโสตทัศนวัสดุ].
สื่อภาษาไทย	¹ สายหยุด นิยมวิภาต, ผู้บรรยาย. (2537). <i>ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแพทย์บาลคลินิก</i> . [เทปโทรทัศน์]. ² พจน์ สารสิน. (2520). <i>ความอยู่รอดของเศรษฐกิจไทย</i> . [บทวิทยุออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย].
สื่อภาษาอังกฤษ	¹ Maas, J. B., producer. (1979). <i>Deeper into Hypnosis</i> . [Film].

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

17. รายงานการอบรม/การฝึกอบรมของสำนักงานศาลยุติธรรม

การอ้างอิงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	¹ ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./(ชื่อการอบรม/ ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ)./เลขหน้า.
หลักสูตรผู้บริหาร กระบวนการยุติธรรม ระดับสูง	¹ สุนีย์ เสวตเจริญ. (2555). <i>ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ในประเทศไทย : ศึกษากรณีการเปิดเสรีทางการค้าตามข้อตกลง Free Trade Area : FTA</i> . (รายงานการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 16, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม). หน้า 22-26.
หลักสูตรผู้อำนวยการ ระดับต้น	¹ นาตยา ทองสุก. (2557). <i>การพัฒนาบทบาทเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค</i> . (รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรผู้อำนวยการระดับต้น รุ่นที่ 1, วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม). หน้า 28-30.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง

เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

18. การเขียนเชิงอรรถเมื่ออ้างเอกสารซ้ำ

การอ้างเอกสารเรื่องนั้นซ้ำในหน้าเดียวกันโดยไม่มีเอกสารอื่นมาคั่น ให้ใช้ **เรื่องเดียวกัน** ถ้าเป็นเอกสารภาษาต่างประเทศให้ใช้ **Ibid.** แต่ถ้าเอกสารเรื่องเดียวกันนั้นมาจากหน้าที่อ้างถึงต่างหน้ากัน ให้ระบุ**เลขหน้า** ด้วย ในกรณีการอ้างเอกสารนั้นซ้ำในหน้าเดียวกันโดยมีเอกสารอื่นมาคั่น ให้ลงเชิงอรรถย่อ โดยตัดข้อความส่วนที่เป็นสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีพิมพ์ ออก

รูปแบบ	ตัวอย่าง
หนังสือภาษาไทย (กรณีมีเอกสารอื่นคั่น) (กรณีไม่มีเอกสารอื่นคั่น)	¹ กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2546). <i>กฎหมายปกครอง</i> . หน้า 7. ² ธรรมศักดิ์ วิชชาริยะ. (2540). การบริหารงานยุติธรรม. <i>เอกสารประกอบการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน</i> , หน้า 107-130. ³ กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2546). หน้า 7. ⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 35. ⁵ ธรรมศักดิ์ วิชชาริยะ. (2540). หน้า 107-130.
หนังสือภาษาอังกฤษ	¹ Kats, William A. (1974). <i>Introduction to Reference Work</i> . 2 nd ed. p.13. ² Ibid. p. 21. ³ Deutsch, Karl W. (1967). <i>Nationalism and Social Communication: an Inquiry into the Foundation of Nationality</i> . 2 nd ed. p. 6.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

การพิมพ์เชิงอรรถ

มีวิธีการพิมพ์ ดังนี้

- 1) ระบุหมายเลขกำกับท้ายข้อความ (ในเนื้อหา) ที่อ้างอิงและกำกับเชิงอรรถ โดยใช้เลขอารบิกเรียงตามลำดับ จากข้อความแรกในหน้า หมายเลขของข้อความที่ต้องการขยายความกับหมายเลขกำกับเชิงอรรถ นั้นต้องตรงกัน และอยู่ในหน้าเดียวกัน การพิมพ์หมายเลขกำกับเชิงอรรถ ให้พิมพ์เลขเป็นลักษณะตัวพิมพ์ยก (Superscript) ในระยะที่สูงกว่าข้อความเชิงอรรถเล็กน้อย
- 2) ชิดเส้นคั่นระหว่างส่วนเนื้อหาและส่วนเชิงอรรถที่ท้ายหน้า แต่ละหน้า โดยความยาวของเส้นคั่นเท่ากับ 1 ใน 3 ของความกว้างของหน้ากระดาษ
- 3) กำหนดระยะย่อหน้าของบรรทัดแรกของเชิงอรรถทุกรายการ โดยเว้นระยะย่อหน้าประมาณ 0.5 นิ้ว ส่วนบรรทัดถัดไป ให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้า⁵
- 4) พิมพ์เชิงอรรถใต้เส้นคั่น โดยให้บรรทัดสุดท้ายของข้อความในเชิงอรรถอยู่ห่างจากขอบกระดาษ 1 นิ้ว (ประมาณ 2.5 ซม.) ใช้อักษรขนาด 14 พ้อยท์⁶

ตัวอย่าง

กฎหมายวิธีสบัญญัติ เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงวิธีการต่างๆ ในอันที่บุคคลทั้งหลายจะพึงปฏิบัติ เพื่อตนจะได้รับความรับรอง ค้ำครองและบังคับตามในทางศาลตามสิทธิและหน้าที่ซึ่งมีอยู่ตามกฎหมายสารบัญญัติ¹

¹พระนิติการณประสม. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง. หน้า 4.

(ระยะห่างจากขอบกระดาษประมาณ 2.5 ซม.)

⁵ นันทพร ธนะกุลปริทัศน์. (2558). การอ้างอิงและการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตามแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6. หน้า 19.

⁶ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย. (2553). คู่มือการทำวิทยานิพนธ์. หน้า 81.

ข. บรรณานุกรม

บรรณานุกรม (Bibliography) หมายถึง รายการของทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดที่ผู้ทำรายงานได้ใช้ประกอบการเขียนผลงานทางวิชาการ งานวิจัยหรือรายงานทางวิชาการ เพื่อบอกแหล่งที่มาของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เป็นการให้เกียรติแก่เจ้าของผลงาน⁷ ส่วนอ้างอิงนี้จะอยู่ท้ายเล่มหรือท้ายบท ต่อจากส่วนเนื้อความและอยู่ก่อนภาคผนวก การเขียนบรรณานุกรมมีหลายรูปแบบ ในที่นี้จะได้นำเสนอรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงตามแบบ APA (American Psychological Association) ซึ่งเป็นรูปแบบการลงรายการทางบรรณานุกรมที่เป็นที่นิยมใช้ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์

รายการอ้างอิงจะต้องมีในรายการบรรณานุกรมทั้งหมด และตรงกับกรอ้างอิงที่ปรากฏในเล่ม ข้อมูลในรายการอ้างอิงต้องถูกต้องและสมบูรณ์วิธีจะให้แน่ใจว่าข้อมูลในรายการอ้างอิง ถูกต้องและสมบูรณ์คือ ให้ตรวจสอบรายการอ้างอิงแต่ละรายการ กับการอ้างอิงที่ปรากฏในเล่มและเอกสารต้นฉบับ ซึ่งรายการบรรณานุกรมอาจจะมีมากกว่ารายการอ้างอิงในเล่ม การเขียนบรรณานุกรมมีแบบและหลักเกณฑ์แตกต่างกันตามประเภทของเอกสาร อาทิ หนังสือ บทความในหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สารานุกรม วิทยานิพนธ์ จุลสาร เอกสารอัดสำเนา การสัมภาษณ์ฯ⁸

การเขียนบรรณานุกรม

1. หนังสือ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// ครั้งที่พิมพ์.// เมืองที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	กมลชัย รัตนสากววงศ์. (2546). <i>กฎหมายปกครอง</i> . กรุงเทพฯ: วิทยุชน. เข็มชัย ชูติวงศ์. (2535). <i>กฎหมายลักษณะพยาน</i> . พิมพ์ครั้งที่ 4.

⁷ ศิริมา ศิลพัฒน์. (2557, 24 พฤษภาคม). *เทคนิคการเขียนอ้างอิงในงานวิจัยอย่างง่าย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://km.rmutk.ac.th/index.php/2014-01-14-02-39-38/17-2014-05-24-16-55-24>. (วันที่ค้นข้อมูล : 17 พฤศจิกายน 2558).

⁸ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. คณะนิติศาสตร์. (2557). *คู่มือพิมพ์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์*. หน้า 42.

	<p>กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.</p> <p>Doerner, William G. (1992). <i>Introduction to Law Enforcement</i>. New York: Prentice Hall.</p>
--	--

ผู้แต่ง 2 คน	โภาคิน พลกุล และชาญชัย แสวงศักดิ์. (2544). <i>หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น</i> . กรุงเทพฯ: นิติธรรม. Findley, Roger W., and Farber, Daniel A. (1981). <i>Environmental Law Cases and Material</i> . St. Paul, Minn.: West.
ผู้แต่ง 3 คน	ชาญชัย แสวงศักดิ์, บรรเจิด สิงคะเนติ และสมศักดิ์ นวตระกูลพิสุทธิ์. (2543). <i>การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการกับข้อพิจารณาทางกฎหมายปกครอง</i> . กรุงเทพฯ: นิติธรรม. Budd, Richard W., Thop, Robert K. and Donohew, Lewis. (1965). <i>Content Analysis of Communication</i> . New York: Macmilan.
ผู้แต่งมากกว่า 3 คน	ณัฐพงษ์ โปษกะบุตร และคนอื่นๆ. (2538). <i>กฎหมายธุรกิจ</i> . กรุงเทพฯ: สามดีการพิมพ์. Spanogle, John A., and others. (1991). <i>Consumer Law: Case and Materials</i> . 2 nd ed. St. Paul, Minn.: West.
หนังสือที่มีบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม	เรืองวิทย์ ลิ้มปนาท, บรรณาธิการ. (2543). <i>ท้องถิ่น-อินเดียม</i> . ชลบุรี: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
ผู้แต่งที่เป็นองค์กรสถาบัน	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2540). <i>ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกลไกการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม</i> . กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. Censorship Review Committee. (1992). <i>Executive Summary of the Report of Censorship in Singapore</i> . Singapore: Ministry of Information, Communication and Arts.
หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	<i>กฎหมายตราสามดวง</i> . (2520). กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา. <i>พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525</i> . (2539). พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

	<i>Symposium on Adult Education and Public Libraries in the 1980.</i> (1980). London: Library Association.
--	--

หนังสือที่มีชื่อชุดและลำดับที่ในชุด	เสวก ใจสะอาด. (2527). <i>ภูมิศาสตร์การเมือง</i> . เอกสารนิเทศการศึกษา, ฉบับที่ 266. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. Clapp, Verner. (1964). <i>The Future of the Research Library</i> . Phinisa W. Windsor Series in Librarianship, no. 8. Urbana: University of Illinois Press.
-------------------------------------	--

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

ผู้แต่งชาวไทยให้ใส่ชื่อตามด้วยนามสกุล ในกรณีที่มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ หรือยศ ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) หลังนามสกุลและตามด้วยฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ หรือยศ เช่น

ศีกฤทธิ ปราโมช, พลตรี ม.ร.ว.

อนุমানราชธน, พระยา

สุภัทรดิศ ดิสกุล, ม.จ.

หมายเหตุ ไม่ต้องใส่คำต่อไปนี้

1. คำนำหน้าชื่อ เช่น นาย นาง นางสาว Mr. Mrs.
2. ตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ดร. ศ. รศ. Dr. Prof.
3. คำระบุดอาชีพ เช่น นายแพทย์ แพทย์หญิง ทันตแพทย์

สมณศักดิ์ ให้คงไว้ปกติไม่ต้องย้ายไว้ด้านหลัง เช่น พระเทพคุณาธาร พระเทพวาที พระพิศาลธรรมเวที

ยกเว้น ผู้แต่งที่เป็นพระสังฆราชและเชื้อพระวงศ์ ให้ลงพระนามจริงก่อน แล้วกลับคำนำหน้าที่แสดงลำดับชั้นเชื้อพระวงศ์ไปไว้ข้างหลัง โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น เช่น สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ให้พิมพ์ว่า ปรมานุชิตชิโนรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมสมเด็จพระ

หากผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติให้ใช้ชื่อสกุลขึ้น ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้น 1 วรรค แล้วใส่ชื่อต้น ชื่อกลาง(ถ้ามี) ตามลำดับ เช่น John E. Brown ให้พิมพ์ว่า Brown,/John E.

ผู้แต่ง 2 คนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 3 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคน โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) และคำว่า และ เชื่อมดังนี้ ถ้า 2 คนเชื่อมระหว่างชื่อ ผู้แต่งคนที่ 1 และคนที่ 2 กรณี 3 คน ให้ระบุผู้แต่งให้ครบทุกคน ชื่อแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เช่น คนที่ 1, คนที่ 2 และคนที่ 3

ผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่งคนแรก ตามด้วยคำว่า **และคนอื่นๆ** สำหรับหนังสือภาษาไทย และใช้คำว่า **and others** สำหรับหนังสือภาษาอังกฤษ

หนังสือที่มีบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม ให้ลงชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวมแทนผู้แต่ง และใส่คำ **บรรณาธิการ** หรือ **ผู้รวบรวม** โดยใส่ไว้หลังเครื่องหมายจุลภาค (,) ต่อจากชื่อ

ผู้แต่งที่เป็นองค์กร สถาบัน ให้ใช้ชื่อสถาบัน/นิติบุคคลนั้น เป็นรายการผู้แต่ง

หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ลงชื่อเรื่องเป็นรายการแรกแทนชื่อผู้แต่ง พร้อมทำตัวเอนที่ชื่อเรื่องด้วย แล้วอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ปกติ

2. หนังสือรวมบทความ

การอ้างอิงบทความในหนังสือ หรืออ้างอิงบางตอนจากสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นการรวมบทความ รวมเรื่องต่างๆ ในเล่มเดียวกัน เช่น หนังสือรวมบทความวิชาการ รวมบทความย่อวิทยานิพนธ์ เอกสารการประชุม/สัมมนา

รูปแบบ	ผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ),/ชื่อหนังสือ.// (หน้า/เลขหน้า).// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
หนังสือมีบรรณาธิการ หรือผู้รวบรวม	<p>เพ็ญศรี วายอนนธ์. (2526). ผลประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ มหาวิทยาลัย. ใน อุทัย เลาหวิเชียร และวรงค์ จันทรร (บรรณาธิการ), <i>การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย</i>. (หน้า 240-241). กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.</p> <p>Hay, Samuel P. (1975). Political Parties and the Community Society Continuum. In Williams N. Chambers and Walter D. Burnham (ed.), <i>The American Party System: Stages of Political</i>. (pp. 89-93). 2nd ed. London: Oxford University Press.</p>
หน่วยงานเป็น บรรณาธิการและ สำนักพิมพ์ด้วย	<p>ธรรมศักดิ์ วิชารยะ. (2540). การบริหารงานยุติธรรม. ใน <i>เอกสารประกอบการสอน สาขานิติศาสตร์</i>. (หน้า 107-130). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.</p> <p>De Speville, B. E. D. (1999). <i>The Experience of Hong</i></p>

	<p>Kong, China, in Combating Corruption. In <i>Curbing Corruption: Toward a Model for Building National Integrity</i>. (pp. 47-58). Washington, D.C.: World Bank.</p>
เอกสารการประชุม/ สัมมนา	<p>สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547, 8-10 ตุลาคม). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับองค์กรอิสระในการสร้างธรรมาภิบาล. ใน <i>เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการองค์กรอิสระ ประจำปี 2547</i>. (หน้า 1-7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.</p>

รายงานการประชุม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2521, 6 กรกฎาคม). ใน <i>รายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ</i> , ครั้งที่ 34/2521.
------------------------	---

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
 เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

3. สารานุกรม

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ผู้เขียนบทความ. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน (In) ชื่อสารานุกรม. (เล่มที่, /หน้า/เลขหน้า). //เมืองที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์.
บทความในสารานุกรม	สวัสดี ปัจฉิมกุล. (2527). แผนที่. ใน <i>สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน</i> . (เล่มที่ 19, หน้า 1237-2380). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
 เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

กรณีที่เอกสารใช้หน่วยงานเป็นชื่อผู้แต่ง หนังสือที่ออกในนามองค์กร สมาคม บริษัทหรือหน่วยงานทางราชการ

(1) ผลงานที่เป็นของหน่วยราชการระดับกระทรวง มิได้บอกชื่อกรม ให้ลงชื่อกระทรวงเป็นชื่อผู้แต่ง เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงพาณิชย์

(2) ผลงานที่เป็นเฉพาะกรมใด กรมหนึ่ง แม้มีชื่อกระทรวงอยู่ ก็ให้ลงชื่อกรมเป็นชื่อผู้แต่ง หากมีชื่อหน่วยงานระดับย่อยกว่ากรม ให้ลงไว้ในส่วนของสำนักพิมพ์ ยกเว้นสิ่งพิมพ์ของคณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าคณะวิชาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ให้ลงชื่อคณะวิชานั้นต่อจากชื่อมหาวิทยาลัยโดยมีมหัพภาคคั่น (.) เช่น

กรมศิลปากร

มหาวิทยาลัยบูรพา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.

(3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สำนักงาน และเอกชน ใช้ชื่อหน่วยนั้นๆ เป็นชื่อผู้แต่ง เช่น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ธนาคารกรุงไทย จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

4. หนังสือแปล

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่องภาษาไทย.//แปลจาก/ ชื่อเรื่องต้นฉบับ (ถ้ามี).//แปลโดย(Translated by)/ ชื่อผู้แปล.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
หนังสือแปลที่ปรากฏ ชื่อผู้แต่งในภาษาเดิม	สไตน์เบอร์ก, สตีเฟน. (2539). <i>ข้อพิพาทเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุน ความเสมอภาค</i> . แปลโดย ศรีประภา เพชรมีศรี. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ. Calvino, Italo. (1986). <i>The Uses of Literature</i> . Translated by Patrick Creagh. Oxford: Oxford University Press.
หนังสือแปลที่ไม่ปรากฏ ชื่อผู้แต่งในภาษาเดิม (ใช้ชื่อผู้แปลแทน รายการผู้แต่ง)	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แปล,/ผู้แปล.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์. ประสิทธิ์ เอกบุตร, ผู้แปล. (2540). <i>กฎหมายมนุษยธรรมระหว่าง ประเทศกับสิทธิมนุษยชน</i> . กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

5. วารสาร

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปี,/วัน/เดือน).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร,/ปีที่หรือ เล่มที่(ฉบับที่),/หน้า/เลขหน้า.
บทความในวารสาร	กุลพล พลวัน. (2546, มกราคม-เมษายน). การพิจารณาคดีระบบ กล่าวหาและระบบไต่สวนตามกฎหมายไทยที่มีผลกระทบต่อ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน. <i>วารสารศาลรัฐธรรมนูญ</i> , 5(13), หน้า 48-50. Sebert, John A. (1975, November). Enforcement of State Deceptive Trade Practice Statutes. <i>Tennessee Law Review</i> , 42(2), pp. 743-749.
วารสารที่ให้เลขหน้า	Growin, C. B. (1982, November). A Study of Teachers

ต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี ไม่ต้องระบุฉบับที่ออก	Morale in Southern Illinois. <i>Dissertation Abstracts International</i> , 43, pp. 1366-1411.
---	---

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	กฎหมายพื้นฐานเยอรมัน. (2547). <i>ดูสภาพ</i> , 60(2), หน้า 172-178. Instruments for More Effective Environmental Health Programs. (1981, January-February). <i>Journal of Environmental Health</i> , 43, pp. 172-177.
คอลัมน์จากวารสาร	ชื่อผู้เขียน.// (ปี, วัน/เดือน).// ชื่อคอลัมน์ : ชื่อเรื่องในคอลัมน์.// ชื่อวารสาร, ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), /หน้า/เลขหน้า.
	สุนันท์ ศรีจันทร์. (2545, 6-12 พฤษภาคม). เกาะกระแสธุรกิจ : นักลงทุนไทยไปนอก. <i>เนชั่นสุดสัปดาห์</i> , 10(518), หน้า 21.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

6. หนังสือพิมพ์

บทความในหนังสือพิมพ์ การอ้างอิงใช้หลักเกณฑ์คล้ายกับบทความในวารสาร แต่ไม่มีการระบุปีที่หรือเล่มที่

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.// (ปี, วัน/เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, / เลขหน้า.
บทความในหนังสือพิมพ์	นิติภูมิ นวรัตน์. (2550, 23 มกราคม). ระบบการประนอมข้อพิพาทที่ศาลอาญา. <i>ไทยรัฐ</i> , หน้า 4. Prince, Dinah. (1987, June 1). Marriage in the '80s. <i>New York</i> , pp. 30-38.
ไม่มีชื่อผู้เขียนบทความ	อนาคตของประชาธิปไตยและหลักรัฐธรรมนูญในประเทศไทย. (2542, 2 กรกฎาคม). <i>ผู้จัดการรายวัน</i> , หน้า 11. Police Forced to Guard Flood Wall Amid Threats. (1995, September 27). <i>Bangkok Post</i> , p. 1.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

7. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, /ชื่อมหาวิทยาลัย).
วิทยานิพนธ์	<p>ธานี วรภัทร์. (2528). การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).</p> <p>Reyes, Miguelito G. (1987). <i>Econometric Modelling of the Behavior of Common Share Price in the Phillipine Stock Market</i>. (M.A. thesis, Asian Institution of Technology).</p>
สารนิพนธ์	<p>จิราภา เรืองนาม. (2555). <i>สถานะทางกฎหมายของมาตรการเพิกถอนและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่</i>. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).</p> <p>Pornchai Aueviriyawong. (2007). <i>The legal impacts of free trade agreement between Thailand and The United States: a case study in legal service profession</i>. (Independent research (LL.M.), Assumption University).</p>

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
 เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

8. รายงานวิจัย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อรายงานการวิจัย.// สถานที่พิมพ์.// หน่วยงานที่จัดทำ.
รายงานวิจัย	กมลชัย รัตนสากววงศ์. (2538). รายงานการวิจัย เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย. Bedford, Janet D. (1985). <i>The Utilization of the Microcomputer in the Administration of a Media Center in Higher Education Institution</i> , Illinois State University, NGM 86-08946. Surrey: University Microfilm International.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

9. การเขียนอ้างอิงกฎหมาย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อกฎหมาย.// (ปี./วัน/เดือน).//ราชกิจจานุเบกษา.//เล่ม/ตอนที่.// หน้า/เลขหน้า.
ราชกิจจานุเบกษา	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน เพื่อสร้าง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4116 สายทุ่งสง-น้ำร้อน พ.ศ. 2540. (2540, 28 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 78 ก. หน้า 34.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

10. สิ่งพิมพ์รัฐบาล และเอกสารอื่นๆ ของทางราชการ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อหน่วยงาน.// (ปี,/วัน/เดือน).//ชื่อของเอกสาร.// เลขที่ของเอกสาร(ถ้ามี).
ประกาศ คำสั่ง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2537, 28 ธันวาคม). ประกาศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เรื่อง การสมัครเพื่อสอบคัดเลือก เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2538.
เอกสารราชการ	กรมสรรพากร. (2528, 22 สิงหาคม). หนังสือที่ กค. 0802/10123 เรื่องงบประมาณการจ่ายเงินแผ่นดิน ร.ศ. 111-112. สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2546, 11 สิงหาคม). หนังสือที่ ตช 0064.6/8052 เรื่อง ทารือปัญหาข้อกฎหมายและแนวทาง ปฏิบัติในการสอบสวน.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

11. การบันทึกจากปาฐกถา การบรรยาย และเอกสารประกอบการบรรยาย

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อผู้บรรยาย.// (ปี,/วัน/เดือน).//หัวข้อการบรรยาย.//ชื่อการประชุม และสถาบันที่ดำเนินการ(ถ้ามี).//สถานที่.
ปาฐกถา การบรรยาย	สัจด์ เปล่งวานิช. (2505, 25 กรกฎาคม). เรื่องการสาธารณสุข ที่สมเด็จพระยาตำรงราชานุภาพทรงริเริ่มหรือปรับปรุง ให้ก้าวหน้า. บรรยาย ณ พระที่นั่งศิวโมกขพิมาน ใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

12. การสัมภาษณ์

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.// (ปี, /วันที่/เดือน).//ตำแหน่ง(ถ้ามี).//สัมภาษณ์.
บทสัมภาษณ์ที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (ผู้เขียน/ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์)	กุศล พลวัน. (2547, 20 กันยายน). สัมภาษณ์. Pei, I. M. (1983, 27 July). Interview.
บทสัมภาษณ์ที่พิมพ์เผยแพร่ (ใช้แบบแผนตามประเภทเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่)	รังสรรค์ แสงสุข. (2536, 13 ธันวาคม). สัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง. สัมภาษณ์โดย กองบรรณาธิการ. <i>ข่าวรามคำแหง</i> , หน้า 3. Fowles, John. (1985, fall-winter). A Conversation with John Fowles. Interview by Robert Foulke. <i>Salmagundi</i> , 68-69, pp. 367-368.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

13. เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่

การอ้างอิงหลักเกณฑ์เดียวกับการอ้างอิงหนังสือ กรณีเป็นเอกสารภาษาไทยให้ใส่คำว่า เอกสารไม่ตีพิมพ์ ถ้าเป็นเอกสารภาษาอังกฤษให้ใส่คำว่า Unpublished Manuscript

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง.// (ปี, /วัน/เดือน).//ชื่อเรื่อง//เอกสารไม่ตีพิมพ์, /ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ.
เอกสารภาษาไทย	ไพรินทร์ วิริยะกานต์. <i>การเขียนรายงานการประชุม</i> . เอกสารไม่ตีพิมพ์. นิคม จันทร์วิฑูร. (2520, 24 กุมภาพันธ์). <i>การกระจายรายได้และแรงงาน</i> . เอกสารในการสัมมนาเรื่องสถานการณ์เศรษฐกิจในรอบปี 2519 และแนวโน้มในอนาคตปี 2520. เอกสารไม่ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
เอกสารภาษาอังกฤษ	Bandbidge, David I. <i>Computer Law</i> . Unpublished Manuscript.

หมายเหตุ : เลข ¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

14. การอ้างอิงเอกสารที่ปรากฏในเอกสารอื่น

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ตัวอย่าง
หนังสือภาษาไทย	กมลรัตน์ นุชิตประสิทธิ์ชัย. (2539). <i>ผลกระทบต่อกฎหมายไทยในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยตัวแลกเปลี่ยนและตัวสัญญาใช้เงินระหว่างประเทศ</i> . (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย). อ้างถึงใน เสาวนีย์ อัครโรจน์. (2544). <i>การโอนสิทธิตามตัวเงิน: ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และพัฒนาการของกฎหมาย</i> . (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
หนังสือภาษาอังกฤษ	Kerlinger, F. N. (1973). <i>Foundation of Behavioral Research</i> . 2 nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston. Cited in Jeffrey Katzen. (1981). <i>Understanding the Research Process: An Analysis of Error</i> . In A Library Science Research Reader and Bibliographic Guide. Charles H. Busha, ed. Littleton, Colo.: Libraries Unlimited.

15. ข้อมูลออนไลน์ หรือสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ตัวอย่าง
ปรากฏชื่อผู้จัดทำ	ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์/ผลิต, วัน/เดือน).// ชื่อเรื่อง.// [ออนไลน์].// รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี).// เข้าถึงได้จาก: /แหล่งสารนิเทศ.// (วันที่ค้นข้อมูล: /วัน/เดือน/ปี).
ปรากฏชื่อผู้จัดทำ	เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2546). <i>หลักความเป็นเอกภาพของรัฐและหลักการกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย</i> . [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.pub-law. Net . (วันที่ค้นข้อมูล : 25 มิถุนายน 2546). Council of Europe. (2005). <i>Norway General Civil Penal</i>

	<p><i>Code</i>. [Online]. Available from: http: www.coe.int/Norway_Penal Code.asp. (Access date : 26 June 2005).</p>
--	---

ไม่ปรากฏชื่อผู้จัดทำ	กระแสดการปฏิรูปการศึกษา. (2545). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.moe.go.th/main2/article/article-somsak/article-somsak11.htm/ . (วันที่ค้นข้อมูล : 31 พฤษภาคม 2545).
----------------------	--

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

16. โสตทัศนวัสดุ

การอ้างอิงหลักเกณฑ์โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ,/หน้าที่รับผิดชอบ(ถ้ามี)./(ปีที่จัดทำ)./(ชื่อเรื่อง.//ลักษณะของโสตทัศนวัสดุ.//เมืองที่จัดทำ:/หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำ.
สื่อภาษาไทย	สายหยุด นิยมวิภาต, ผู้บรรยาย. (2537). <i>ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการแพทย์คลินิก</i> . [เทปโทรทัศน์]. ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. พจน์ สารสิน. (2520). <i>ความอยู่รอดของเศรษฐกิจไทย</i> . [บทวิทยุออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย].
สื่อภาษาอังกฤษ	Maas, J. B., producer. (1979). <i>Deeper into hypnosis</i> . [Film]. Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ
เครื่องหมาย // หมายถึง การเว้นวรรค 2 เคาะ

17. รายงานการอบรม/การฝึกอบรมของสำนักงานศาลยุติธรรม

การอ้างอิงหลักเกณฑ์เดียวกับวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ โดยระบุดังนี้

รูปแบบ	ชื่อ/ชื่อสกุลผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./(ชื่อเรื่อง./(ชื่อการอบรม,/ชื่อหน่วยงานที่จัดทำ).
หลักสูตรผู้บริหาร กระบวนการยุติธรรม ระดับสูง	สุนีย์ เศวตเจริญ. (2555). <i>ความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ในประเทศไทย : ศึกษากรณีการเปิดเสรีทางการค้าตามข้อตกลง Free Trade Area : FTA</i> . (รายงานการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)

	รุ่นที่ 16, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม).
--	--

หลักสูตรผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น	วิฑูร วิมลเศรษฐ. (2547). เจื่อนไขในการพาวารุ่ป็นติดตัวของ ประชาชน ตามพระราชบัญญัติอวารุ่ป็น เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอวารุ่ป็น พ.ศ. 2490. (รายงานการอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาศาลชั้นต้น, สถาบัน พัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม).
หลักสูตรผู้อำนวยการ ระดับต้น	นาทยา ทองสุก. (2557). การพัฒนาบทบาทเจ้าพนักงานคดีในคดี ผู้บริโภค. (รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรผู้อำนวยการ ระดับต้น รุ่นที่ 1, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม).

หมายเหตุ : เลข¹ หมายถึง เลขที่อ้างอิงกับข้อความในเนื้อเรื่อง
เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 เคาะ

การพิมพ์รายการบรรณานุกรม

- 1) ในการพิมพ์บรรณานุกรม เริ่มต้นหน้าใหม่สำหรับรายการบรรณานุกรม โดยมีคำว่า **บรรณานุกรม** อยู่ตรงกลางหัวกระดาษ
- 2) พิมพ์แต่ละรายการให้บรรทัดแรกชิดขอบด้านซ้ายของหน้า (ระยะของขอบตามการตั้งค่าระยะพิมพ์ของหน้า) ถ้าข้อมูลยาวกว่า 1 บรรทัด ให้พิมพ์ต่อเนื่องในบรรทัดถัดไป โดยขึ้นบรรทัดใหม่ให้มีระยะห่างจากขอบซ้ายเฉียงไปทางขวา ประมาณ 0.5 นิ้ว⁹

การลงรายการในส่วนต่างๆ

1. ชื่อผู้แต่ง

- 1) หากเป็นคนไทยให้ใช้ชื่อและชื่อสกุล เช่น ไพโรจน์ กุหลาบ
- 2) หากเป็นชาวต่างชาติให้ใช้ชื่อสกุลขึ้น ตามด้วยเครื่องหมาย (,) เว้น 1 วรรค ใส่ชื่อต้นชื่อกลาง (ถ้ามี) ตามลำดับ เช่น John E. Brown ให้พิมพ์ว่า Brown, / John E.
- 3) ผู้แต่ง 2 คน หากเป็นภาษาไทยให้คั่นระหว่างชื่อด้วย **และ** หากเป็นภาษาอังกฤษให้คั่นด้วย **and** เช่น
อัจจิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช.

⁹ นันทพร ธนะกุลปริทัศน์. (2558). การอ้างอิงและการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตามแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6. หน้า 24.

Hutton, Peter F and Worchester, Robert M.

4) ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุผู้แต่งให้ครบทุกคน ชื่อคนที่ 1, คนที่ 2 ให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และใช้คำว่า **และ** สำหรับเอกสารภาษาไทย คำว่า **and** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ คั่นระหว่างชื่อคนที่ 2 และคนที่ 3 เช่น

สุนทร วาที, ธีรพงศ์ เอกโชติ และปรีชา พาที.

Budd, Richard W., Thop, Robert K., and Donohew, Lewis.

5) ผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ลงเฉพาะชื่อผู้แต่งคนแรก แล้วตามด้วย **และคนอื่นๆ** สำหรับเอกสารภาษาไทย คำว่า **and others** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ เช่น

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา และคนอื่นๆ.

Jackson, M. H. and others.

6) ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน/นิติบุคคล ให้ใช้ชื่อสถาบัน/นิติบุคคลนั้น

7) กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทนรายการผู้แต่ง พร้อมทำตัวเอียงที่ชื่อเรื่องด้วย

2. ปีพิมพ์หรือปีที่สืบค้น

1) พิมพ์ตามที่ปรากฏไว้ในหน้าปกหรือหน้าปกใน กรณีเป็นวารสาร ให้ระบุวันเดือนด้วย (หรือข้อมูลตามที่วารสารกำหนดให้) โดยวารสารภาษาไทยให้พิมพ์ (ปี,/วัน/เดือน) หากเป็นภาษาอังกฤษให้พิมพ์ (ปี,/เดือน/วัน)

2) กรณีไม่ปรากฏปีพิมพ์ ให้พิมพ์ว่า **ม.ป.ป.** สำหรับเอกสารภาษาไทยหรือ **n.d.** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ กรณีที่เป็นแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ใช้ปีที่สืบค้นข้อมูลแทนได้

3. ชื่อเรื่อง

1) ให้ทำตัวเอนตรงชื่อสิ่งพิมพ์ กรณีเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ใช้อักษรตัวใหญ่ขึ้นต้นทุกคำ ยกเว้นคำนำหน้านาม บุพบท สันธาน (เช่น a, and, the, on, at, to) เช่น The Art and the Science of Singing

2) กรณีเป็นบทความวารสาร นอกจากจะระบุชื่อบทความแล้ว ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเติมได้แก่ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และหน้าที่อ้างอิง (ถ้ามี) เช่น

โรคอวยากสุขของคนไทย. *มติชนสุดสัปดาห์*. 7(846), 62.

4. ครั้งที่พิมพ์

ให้ระบุตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่สองเป็นต้นไป ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศใช้คำว่า **ed.**

ภาษาไทย   ลงว่า   พิมพ์ครั้งที่ 2

ภาษาต่างประเทศ   ลงว่า 2nd ed.

5. เมืองที่พิมพ์

- 1) ระบุชื่อเมืองที่ปรากฏในหน้าปกใน ถ้ามีหลายเมือง ให้ลงชื่อเมืองแรก
- 2) กรณีไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์ ให้พิมพ์ว่า **ม.ป.ท.** สำหรับเอกสารภาษาไทยหรือ **n.p.** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ
- 3) หนังสือที่จัดพิมพ์โดยสถาบันการศึกษา/หน่วยงานอื่น ให้ลงชื่อเมืองที่ตั้งของสถาบัน/หน่วยงานนั้นๆ แม้ว่าจะส่งพิมพ์ไปยังเมืองอื่น

6. สำนักพิมพ์

- 1) ระบุเฉพาะชื่อสำนักพิมพ์ที่ปรากฏในหน้าปกในตัดคำประกอบอื่นที่ไม่จำเป็นออก ยกเว้นสำนักพิมพ์ของสถาบันอุดมศึกษาให้ระบุคำว่าสำนักพิมพ์ด้วย เช่น

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช	ลงว่า	ไทยวัฒนาพานิช
บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด	ลงว่า	ซีเอ็ดยูเคชั่น
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ลงว่า	สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) หากหน่วยงานเป็นผู้ผลิต ให้ใช้ชื่อหน่วยงาน
- 3) หนังสือที่นักวิชาการในสถาบันการศึกษาจัดพิมพ์จำหน่ายเอง ให้ใช้ชื่อหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัดและระบุไว้ในตัวเล่ม
- 4) กรณีที่ผู้แต่งและผู้จัดพิมพ์เป็นคนเดียวกัน ในส่วนชื่อผู้แต่งให้พิมพ์ตามปกติ แต่พิมพ์ชื่อนั้นๆ แบบย่อในส่วนสำนักพิมพ์ เช่น ผู้แต่งและผู้จัดพิมพ์ คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในส่วนของสำนักพิมพ์ให้พิมพ์เพียง “มหาวิทยาลัยฯ”
- 5) กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ให้ใช้ชื่อโรงพิมพ์แทน (ถ้ามี) โดยระบุคำว่า “โรงพิมพ์” เข้าไปด้วย หากไม่ปรากฏข้อมูลใดๆ ให้พิมพ์คำว่า **ม.ป.พ.** สำหรับเอกสารภาษาไทยหรือ **n.p.** สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ (ใช้เพียงครั้งเดียวแทนทั้งเมืองที่พิมพ์และสำนักพิมพ์)

7. วันเดือนปีที่ค้นและแหล่งที่ค้น

- 1) ระบุวันเดือนปีที่สืบค้น รวมทั้งแหล่งข้อมูลที่ค้นได้ซึ่งหมายถึง URL ของข้อมูลที่สืบค้นหรือที่อยู่ของเว็บไซต์หากค้นจากออนไลน์ หรือชื่อซีดีรอมหากค้นจากซีดีรอม
- 2) สำหรับภาษาไทยใช้คำว่า **เข้าถึงได้จาก** และ **วันที่ค้นข้อมูล** ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า **Available from** และ **Access date** เช่น

เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/main2/article/article-somsak/article-somsak11.htm/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 31 พฤษภาคม 2545).

Available from: [http://www.coe.int/Norway_Penal Code.asp](http://www.coe.int/Norway_Penal_Code.asp). (Access date : 26 June 2005).

ตัวอย่างการเขียนบรรณานุกรม

- กฎหมายตราสามดวง. (2520). กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- กมลชัย รัตนสากววงศ์. (2538). รายงานการวิจัย เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย.
- กมลรัตน์ นุชิตประสิทธิ์ชัย. (2539). ผลกระทบต่อกฎหมายไทยในการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยตัวแลกเปลี่ยนและตัวสัญญาใช้เงินระหว่างประเทศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). อ้างถึงใน เสาวนีย์ อัครโรจน์. (2544). การโอนสิทธิตามตัวเงิน: ศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และพัฒนาการของกฎหมาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2546). หลักความเป็นเอกภาพของรัฐและหลักการกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.pub-law.Net>. (วันที่ค้นข้อมูล : 25 มิถุนายน 2546).
- จิราภา เรืองนาม. (2555). สถานะทางกฎหมายของมาตรการเพิกถอนและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- นพดล สมบูรณ์ทรัพย์. (2535). ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในระบบสังคมไทย. ใน เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2534-2535. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4116 สายทุ่งสง-น้ำร้อน พ.ศ. 2540. (2540, 28 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 78 ก. หน้า 34.
- เรื่องวิทย์ ลิ้มปนาท. (2542, มิถุนายน – ธันวาคม). แนวคิดสันติวิธีจากกฎหมายตราสามดวง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(8), หน้า 52-61.
- Council of Europe. (2005). *Norway General Civil Penal Code*. [Online]. Available from: http://www.coe.int/Norway_Penal Code.asp. (Access date : 26 June 2005).
- Findley, Roger W., and Farber, Daniel A. (1981). *Environmental Law Cases and Material*. St. Paul, Minn.: West.
- Maas, J. B., producer. (1979). *Deeper into hypnosis*. [Film]. Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.

- Tiraphap Fakthong. (2012). *Convergence in Income Inequality and Economic Growth Under Thailand's Public Investment in Human Capital*. (M.A. thesis, Thammasat University).
- Sebert, John A. (1975, November). Enforcement of State Deceptive Trade Practice Statutes. *Tennessee Law Review*, 42(2), pp. 743-749.